

NASM, wasmeubel, ss Rotterdam II, ca 1878, waskom Engels fabricaat

MOSA, Langelij's-theepot voor NASM met pseudo Chinees merk, voor 1900

MOSA, Langelij's-theepot voor NASM met pseudo Chinees merk

Holland-Utrecht, reiziger cadeaus voor 1906

PZH, Gouda, reiziger cadeaus, 1906-1910

Potterij Rembrandt, Nijmegen, reiziger cadeaus, 1911-1915

Porceleyne Fles, Statendam, 1929, uitgave verzekeraar R.V.S; verzekerde som Hfl. 300 miljoen.

Keramisch Museum Goedewaagen

Cruiseschepen in klei bediend

Nederlandse keramiek voor de NASM/HAL, uit de collectie van Clive Hellinga

6 januari tot 23 december 2018

Insiders weten het: Schiermonnikoog herbergt een uniek maritiem museum. De kolossale collectie, opgebouwd tijdens een leven lang verzamelen door oud-machinist, maar ook schatduiker en rederijkenner per excellence Clive Hellinga, is helaas nog niet publiek toegankelijk.

Het Keramisch Museum Goedewaagen kan voor haar tweede expositie over de Holland America Line met honderden bruiklenen putten uit die maritieme schat. Een fractie maar van wat Clive Hellinga ook van andere rederijen verzamelde. De NASM-HAL was en is sinds haar stichting in 1873 één van Nederlands belangrijkste opdrachtgevers voor keramiek. Of dat nu loyalty-geschenken, serviesgoed of toilet gebruiksgoed betreft. De rederij gaf vooral Nederlandse fabrieken opdrachten. De laatste decennia is Royal Goedewaagen de hoofdtoeleverancier, maar eenkennig was de NASM-HAL bepaald niet. Vrijwel alle fabrieken verkochten edities aan de maatschappij. Per schip liet de NASM-HAL kolossale hoeveelheden met haar logo gedecoreerd serviesgoed in steengoed en porselein bij MOSA en Petrus Regout-Sphinx in Maastricht vervaardigen. Dezelfde ontwerpen werden nadien ook bij Hutschenreuther in het Beierse Selb uitgevoerd in opdracht van de Rotterdamse scheepsbevrachter Zwanen-

burg. Tot ver na de Tweede Wereldoorlog werd dit porselein afgemerkt met de rederijnaam NASM.

Van 1897 tot 1906 werden door de NASM bij de Faïencefabriek Holland-Utrecht cadeaus als vaasjes, schaaltes, inktpotten en pennenbakjes gekocht. Na het faillissement van de fabriek van J. W. Mijnlieff ging de order over naar de Plateelbakkerij Zuid-Holland in Gouda, die aan het geschenkenareaal onder meer asbakken en bekers toevoegde.

De PZH werd tussen 1910 en 1915 op haar beurt weer verdrongen door Nijmeegse Potterij Rembrandt. De Rembrandt werd in 1916 geliquideerd. In de jaren twintig, tijdens het herstel van de Trans-Atlantische scheepvaart werden weer bij de PZH in Gouda Delfts Blauwe wandborden betrokken. De HAL bestelde bij Goudse, maar ook Duitse pijpenfabrikanten keramische pijpen met scheepsportretten. Na de oorlog zette de HAL bij diverse keramiekfabrieken haar orders voor aardewerk uit. Vaak waren dat asbakken. In de jaren vijftig en zestig werden bestellingen in Delfts Blauw geplaatst bij de Plateelbakkerij Schoonhoven en de Goudse Zenith-fabriek. Maar ook Tichelaar zou in het begin van de jaren 80 sierborden leveren. De HAL schreef zo Nederlandse keramiekhistorie.

Het Veenkoloniaal Museum in Veendam waarmee wij ook voor andere erfgoedprojecten nauw samenwerken, brengt tot 7 oktober 2018 onder de titel 'Veendam in de vaart' een breed opgezette expositie over de vier HAL-schepen onder de naam Veendam en hun voorganger, het ss W.A. Scholten, vernoemd naar de stichter van het Veendammer aardappelmeelconcern.

Onbekend (Duits fabricaat), pijp met transferdecor, jaren 20

MOSA, Sphinx en Hutschenreuther, porceleinen serviesgoed tot in jaren 50, afgemerkt NASM

Crabeth, Gouda, asbak, Westerdam, jaren 50

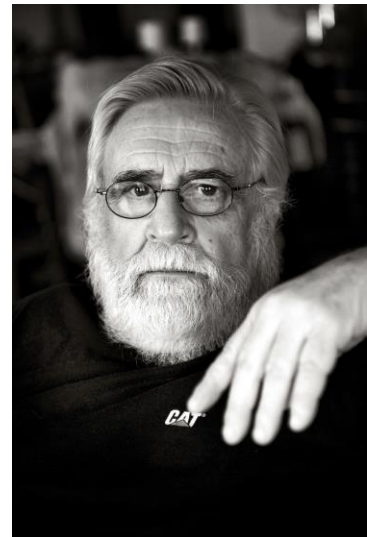
PZH, doosje en asbak in vorm scheepspijpen, na 1957

Goedewaagen, Worldcruise ss Veendam III 1974, in plaats van ss Rotterdam V

Porceleyne Fles, niet uitgebracht cadeau, Rotterdam V, 1983 Zenith, asbak met HAL-logo, eind jaren 50

Verzamelaar Clive Hellinga, portretfoto Marloes Barnhoorn

Met paperback catalogus van uitgeverij Guns at Home